

Täysistunto

Tiistai 7.12.2021 klo 14.00—20.56

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonmukaisesta tuotannosta sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 193/2021 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 17/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 17/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu, edustaja Kalmari, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

20.15 **Anne Kalmari kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Esittelen lyhyesti valiokunnan yksimielisen mietinnön luonnonmukaisesta tuotannosta sekä sakon täytäntöönpanolain 1 §:n muuttamisesta. Tähän mietintöön sisältyy kolme lausumaa.

Tällä uudella lailla luonnonmukaista tuotantoa koskevaan lainsäädäntöön tehtäisiin EU:n uuden luonnonmukaista tuotantoa koskevan asetuksen edellyttämät muutokset. Siinänsä nuo EU:n asetukset ovat suoraan täytäntöön pantavissa, mutta tällä lainsäädännöllä tehdään rinnakkaista lainsäädäntöä, joka ei tuolla asetuksella vielä voimaan tulisi. Voimassa olevaan valvontaviranomaisia ja valvontaa koskevaan sääntelyyn ei tulisi merkittäviä toiminnallisia muutoksia, mutta hallinnollisiin pakkokeinoin ehdotetaan uutta hallinnollista seuraamusmaksua.

EU:n tavoitteena Pellolta pöytään -strategiassa on nostaa luomualan, maatalousmaan, osuus 8,5 prosentista aina tuonne 25 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä, ja valiokunta piti tuolloin tämän strategian yhteydessä sitä ihan hyvänä asiana, kunhan edetään markkinat edellä ja koetetaan niitä markkinoita kasvattaa niin, että luomutuotanto pysyy kannattavana. Ja tämän yhteydessä olimme sitä mieltä, että on tärkeää, että elintarvikepetoksia ja tuoteväärennöksiä ehkäistään ja huolehditaan jäljitettävyydestä ja puhtauden tehokkaasta valvonnasta, mikä ei aina EU:ssa toteudu, ja siksi on hyvä, että siellä EU:n asetuksilla tätä yleisemminkin tehdään.

EU:n uusi luomuasetus edellyttää kansallisten valvontaviranomaisten nimeämistä ja valvonnan toimeenpanoa koskevaa kansallista lainsäädäntöä, ja nyt olemme sen tässä tehneet. Meillä tätä valvontaa siirtyy nyt nimenomaan metsäluomun, luonnonmukaisten tuotteiden eli jokamiehenoikeudella kerättävien tuotteiden, osalta Ruokavirastolle, kun se ennen on ollut tuolla Lapin ely-keskuksessa. Tämä ehkä siksi, että tämä on yhä merkittävämpää muuallakin päin Suomea ja on hyvä koordinoida tämä valvonta. Nämä jokamiehenoikeudella kerättävät luonnonmukaiset tuotteet, siis sienet ja marjat, olivat meillä vähän sel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 146/2021 vp

laisessa käymistilassa, ja nyt pystytään tämän uuden lainsäädännön myötä tällaisella selvittäjämenetelmällä selvittämään, missä on sellaisia metsiä, jotka ovat luomukelpoisia — siis siellä ei käytetä lannoitteita eikä kasvinsuojeluaineita, jotka eivät luomuun sovellu — ja voidaan tehdä tällainen ryhmäsertifiointi. Tämä on erittäin fiksu ja hyvä asia meidän markkinoiden kannalta, ja voimme nyt sitten esimerkiksi myydä ulkomaille entistä paremmin näitä luomutuotteita ja käyttää niitä kotimaisessa elintarvikejalostuksessa.

Tässä tuli myöskin tästä koko organisaatiosta, miten tätä valvontaa toimitetaan, tiettyjä asioita, esimerkiksi tämä 20 000 euron vuotuinen liikevaihtoraja, mitä tämä valvonta koskee. Tästä seuraamusmaksusta jo mainitsinkin, se on tavallaan tällainen pikarangaistusmaksu. Jos nykyinen menettely on tällainen ikään kuin nuhtelu vain, niin on merkittävää, että voidaan määrätä maksu — 300:sta aina 5 000 euroon — näille toimijoille, jotka vähän epämääräisillä keinoilla esimerkiksi Suomen markkinoillekin tuovat tuotteita tai toimivat vähän huolimattomasti. Näin voimme huolehtia siitä, että tuotteet ovat sitä, mitä sanotaan.

Vielä ennen niitä lausumia, jotka kohta tuossa luen, haluan kiinnittää huomiota luvanvaraisiin luomukeruutuoteasioihin. Se oli harmillista, että emme oikein niitä voineet yhtä väljästi tulkita kuin näitä jokamiehenoikeudella kerättäviä tuotteita. Kuitenkin valiokunta haluaa kannustaa tällaistenkin, esimerkiksi mahlan tai pakurikäävän, luomukeruutuotteiden uuteen markkinaan ja niitten luomutuotteitten markkinoillepääsyyn, mutta se ei ihan tällaisella selvittäjämenetelmällä onnistu. Osin lausumammekin liittyvät tähän. Ensinnäkin halusimme edellyttää, että ”Ruokavirastolle osoitetaan riittävät resurssit sille annettujen tehtävien hoitamiseksi” — tämä oli siis ensimmäinen lausuma. Ja toiseksi: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee metsänomistajille ja luomukeruualueen toimijoille luomutuotantoa koskevia suosituksia ja ohjeita, joiden tavoitteena on edistää luomukeruutuotteiden taloudellisen ja terveyttä edistävän potentiaalin hyödyntämistä. Valtioneuvoston on annettava selvitys tehdyistä toimenpiteistä vuoden 2022 loppuun mennessä.” Ja kolmanneksi: ”Eduskunta edellyttää, että luonnonmukaisesta tuotannosta annettavan lain vaikutuksia luomukeruutuotteiden kaupalliseen hyödyntämiseen seurataan ja vaikutuksista esitetään selvitys vuoden 2022 loppuun mennessä.”

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 193/2021 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.